

Protagon.

Ιστορίες για να σκεφτόμαστε διαφορετικά

Γιώργος Παπακωνσταντίνου/ Πώς φτάσαμε στο «Game over»

23/04/16

Μιχάλης Μιχαήλ

Με το βιβλίο του ο πρώην υπουργός αποπειράται να δώσει εξηγήσεις για το πώς και γιατί μπλέξαμε με τα μνημόνια. «Ενιωθα την ανάγκη να πω τη δική μου αλήθεια», λέει

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Εξι χρόνια από εκείνη την ωραία ανοιξιάτικη ημέρα κατά την οποία ο Γιώργος Παπανδρέου, με τη γνωστή δήλωσή του από το Καστελόριζο, σηματοδότησε την αρχή μιας μακράς πορείας της Ελλάδας στα μνημόνια – η οποία πορεία δυστυχώς συνεχίζεται – ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου, ο υπουργός Οικονομικών εκείνης της εποχής, επανέρχεται στο προσκήνιο με την κυκλοφορία, από τις 23 Απριλίου στα βιβλιοπωλεία, του βιβλίου του «GAME OVER – Η αλήθεια για την κρίση».

Ο κ. Παπακωνσταντίνου, ανακουφισμένος, ήρεμος, κατασταλαγμένος και πάντα ψύχραιμος, νιώθοντας, όπως λέει στον συνομιλητή του, «την ανάγκη να πω τη δική μου αλήθεια», γράφει όσα έζησε και έπραξε στους 22 δραματικούς μήνες στο τιμόνι της ελληνικής οικονομίας. Γράφει από υποχρέωση – ίσως στον εαυτό του, στην οικογένειά και τους σταθερούς του φίλους. Επιχειρώντας να αποκαταστήσει την τραυματισμένη αξιοπρέπειά του, δεν κρύβει τα συναισθήματα του, καθώς θεωρεί ότι «φορτώθηκε» όλα τα λάθη και τις ευθύνες εκείνης της περιόδου.

«Το βιβλίο δεν αποτελεί προοίμιο επανόδου στη πολιτική», ξεκαθαρίζει. Το κεφάλαιο αυτό

για το ορατό μέλλον φαίνεται να έχει κλείσει. Μολονότι παρακολουθεί συστηματικά τις εξελίξεις της πολιτικής ζωής έχει αποφασίσει να μην επανακάμψει. Το βασικό συμπέρασμα που έχει εξάγει ο κ. Παπακωνσταντίνου είναι ότι τόσο η ένταξη σε μνημόνιο όσο και όσα ακολούθησαν οφείλονται στο τρόπο λειτουργίας του πολιτικού συστήματος με την κυριαρχία πελατειακής αντίληψης και την έλλειψη συνεννόησης.

«Είχαμε ηττηθεί. Οι ιδέες μας, η κοσμοθεωρία μας, όλα όσα είχαμε πιστέψει, είχαν απορριφθεί»

Το βιβλίο, διαβεβαιώνει, δεν είναι ένα ψυχρό αφήγημα καταγραφής των γεγονότων εκείνης της περιόδου αλλά αποπειράται να εξηγήσει το γιατί και το πώς μπλέξαμε με τα μνημόνια καθώς και να οριοθετήσει τις δικές του ευθύνες για την οικονομική κρίση που ζει σχεδόν μια δεκαετία η χώρα. Πρόκειται, δηλαδή, για τη μαρτυρία του, σχετικά με την κρισιμότερη περίοδο στην ελληνική ιστορία μετά τη Μεταπολίτευση. Κι υπ' αυτή την έννοια έχει ιδιαίτερη αξία.

Στο βιβλίο ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου αισθάνεται δικαιωμένος για τις βασικές επιλογές εκείνης της περιόδου. Παραδέχεται ευθαρσώς όμως ότι έγιναν σημαντικά διαχειριστικά λάθη. Κάνει ένα είδος απολογισμού με στοιχεία οικονομικής ανάλυσης για τις πολιτικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν, για καταστάσεις που διαμορφώνονταν και για τη στάση των προσώπων στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Καταλήγει στο πικρόχολο συμπέρασμα πως τελικά εκείνη η προσπάθεια «ηττήθηκε». Γράφει στη σελίδα 355 χαρακτηριστικά: «Είχαμε ηττηθεί. Οι ιδέες μας, η κοσμοθεωρία μας, όλα όσα είχαμε πιστέψει, είχαν απορριφθεί».

Δεν φείδεται αυστηρής κριτικής στον Βαγγέλη Βενιζέλο και τους βουλευτές που επηρέαζε καταλογίζοντάς του μεγάλες ευθύνες για την αποδυνάμωση της τότε κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, το φθινόπωρο του 2011. Ηπιότερη σαφώς κριτική ασκεί σε χειρισμούς του κ. Παπανδρέου ενώ αποδίδει την κύρια ευθύνη στον Αντώνη Σαμαρά.

Ο κ. Παπακωνσταντίνου αποφάσισε να γράψει το βιβλίο το καλοκαίρι του 2012, όταν βρέθηκε εκτός Βουλής. Τα γεγονότα ήταν φρέσκα και δεν είχαν καταλαγιάσει – οι μνήμες ήταν ζωντανές. Και μέχρι το τέλος του έτους είχε σχεδόν ολοκληρώσει τη βασική δομή του. Τότε όμως τον «παίρνουν τα σκάγια» με την γνωστή υπόθεση της λίστας Λαγκάρντ. Για ενάμιση χρόνο διέκοψε τη συγγραφή και τη συνέχισε μετά την απόφαση του Ειδικού Δικαστηρίου πέρσι τον Μάρτιο.

Για τον πρώην υπουργό Οικονομικών, η είσοδος της Ελλάδας στο μνημόνιο, εκείνη την άνοιξη του 2010, ήταν αναπόφευκτη. Η πορεία αυτή εκτιμά, είχε προδιαγραφεί από το 2008. Το έλλειμμα για εκείνη τη χρονιά είχε φτάσει το 10% του ΑΕΠ, όπως εκ των υστέρων και πρόσφατα μάλιστα, παραδέχθηκε ο τότε διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδας, Γιώργος Προβόπουλος.

Ο κ. Παπακωνσταντίνου επιμένει πως όταν το ΠΑΣΟΚ ανέλαβε την κυβέρνηση, τον Οκτώβριο του 2009, δεν είχε πλήρη εικόνα της κατάστασης της οικονομίας παρά μόνο ότι το έλλειμμα έφτανε στο διψήφιο ποσοστό του 12,5%. «Η κυβέρνηση Καραμανλή είχε κρύψει πολύ καλά την πλήρη εικόνα», επισημαίνει και αυτή διαμορφώθηκε τους επόμενους μήνες καθώς ανακαλύπτονταν συνεχώς δυσμενή στοιχεία. Ταυτόχρονα καταλογίζει ευθύνες στους ευρωπαϊούς εταίρους για την αδράνεια τους και την ανοχή που έδειχναν οι περισσότεροι στην κυβέρνηση της ΝΔ.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ανακάλυψε πολύ αργότερα έγγραφο της Κομισιόν, του Ιουλίου του 2009 προς το Eurogroup, όπου καταγράφεται η καταστροφική πορεία που έπαιρνε η οικονομία και το κατέθεσε στη Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής. Σύμφωνα με τον τότε υπουργό Οικονομικών η κριτική ότι η κυβέρνηση Παπανδρέου και ο ίδιος άργησαν να

πάρουν μέτρα και η υπόθεση ξέφυγε, δεν ευσταθεί, δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός που κατατέθηκε λίγες εβδομάδες μετά, στις αρχές Νοεμβρίου του 2009, περιείχε μέτρα μείωσης του ελλείμματος, κατά 3,5%.

Ο Νίκος Αθανασάκης είχε πει σε κυβερνητική σύσκεψη: «Κι εγώ θέλω να το ψηφίσουν 250. Είναι εφικτό; Θα πάρουμε το ρίσκο;»

Ιδιαίτερο κεφάλαιο αφιερώνει στον ισχυρισμό που διατυπώθηκε αργότερα εντός κι εκτός του ΠΑΣΟΚ, ότι έπρεπε το πρώτο Μνημόνιο να ψηφιστεί με 180 βουλευτές, δηλαδή να υποχρεωθεί και η ΝΔ να το ψηφίσει. Κατά τον κ. Παπακωνσταντίνου κανένας υπουργός δεν το έθεσε ανοικτά και συγκεκριμένα. Ορισμένοι εξέφρασαν τον προβληματισμό για το πώς θα διευρυνόταν, με τη ΝΔ φυσικά, η πλειοψηφία στη Βουλή. Μάλιστα αναφέρει ότι ο Νίκος Αθανασάκης είχε πει σε κυβερνητική σύσκεψη: «Κι εγώ θέλω να το ψηφίσουν 250. Είναι εφικτό; Θα πάρουμε το ρίσκο;».

Εκείνες οι δραματικές ημέρες κορυφώθηκαν την Πρωτομαγιά του 2010, όταν στο γραφείο της Τίνας Μπιρμπίλη, στο υπουργείο Ανάπτυξης στη Μεσογείων, συγκεντρώθηκαν οι περισσότεροι υπουργοί για να ρυθμιστούν οι τελευταίες λεπτομέρειες του Μνημονίου. «Στη μία αίθουσα ήμουν εγώ και διαπραγματευόμουν με τους δανειστές και στη διπλανή οι διατάξεις ελέγχονταν από τον Βαγγέλη Βενιζέλο και τον Χάρη Παμπτούκη για το αν συμβάδιζαν με το Σύνταγμα», σημειώνει ο κ. Παπακωνσταντίνου.

«Την ημέρα τις ετυμηγορίας πήρα μαζί μου μια τσάντα με βασικό ρουχισμό. Ήμουν ήρεμος, ήλπιζα για το καλύτερο, αλλά ήμουν προετοιμασμένος για το χειρότερο»

Υποστηρίζει επίσης ότι στη διαπραγμάτευση για το πρώτο Μνημόνιο ο ίδιος και ο τότε Πρωθυπουργός είχαν θέσει ζήτημα διευθέτησης του χρέους αλλά οι εταίροι ήταν απορριπτικοί. Παρά ταύτα, λίγους μήνες αργότερα, από τον χειμώνα του 2010-11, άρχισαν οι συζητήσεις με τον Βόλφγκανγκ Σόιμπλε για τη μείωσή του και πράγματι τον Ιούνιο του 2011 αποφασίστηκε η μείωση των επιτοκίων.

Ο κ. Παπακωνσταντίνου αφιερώνει δύο από τα τελευταία κεφάλαια στα όσα συνέβησαν γύρω από την λίστα Λαγκάρντ και τις κατηγορίες που αντιμετώπισε στη Προανακριτική Επιτροπή για αφαίρεση των ονομάτων των συγγενών του. Εκεί υπάρχει η αναφορά για την πρόταση που δέχθηκε από κορυφαίο παράγοντα του ΣΥΡΙΖΑ να δώσει στοιχεία για τον Βαγγέλη Βενιζέλο και ο ίδιος να απαλλαγεί των κατηγοριών.

Στη αίθουσα του Ειδικού Δικαστηρίου ένοιωσε τα πιο δυνατά αισθήματα μολονότι ήταν μέσα του απολύτως σίγουρος για την αθωότητά του. «Την ημέρα τις ετυμηγορίας πήρα μαζί μου μια τσάντα με βασικό ρουχισμό. Ήμουν ήρεμος, ήλπιζα για το καλύτερο, αλλά ήμουν προετοιμασμένος για το χειρότερο», γράφει ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου κι αποτιμά την απόφαση – ένα έτος με αναστολή – ως μια ισορροπία ανάμεσα στο νόμο και την πολιτική.

<http://www.protagon.gr/epikairo/44341117570-44341117570>